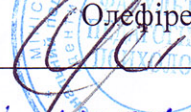

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного факультету
Олефіренко Т.О.

(підпис)
«31» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

«Методологія та методи психологічних досліджень»

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія
(код і назва спеціальності)

ОПП Практична психологія
ОПП Психологія розвитку особистості

Шифр за навчальним планом ПП13

Київ 2022

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «*Методологія та методи психологічних досліджень*», затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова.

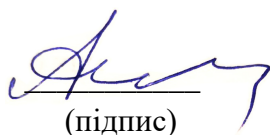
Розробники програми:

Приходько Ю.О., д.психол.н., професор
Липченко І.О., к.психол.н., доц.

Затверджено на засіданні кафедри практичної психології

«30» серпня 2022 року, протокол № 2.

Завідувач кафедри

(підпис)

Митник О.Я.

I. Опис навчальної дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів - 3		Методи навчання: 1. Методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності студента: А) словесні методи (лекції, семінари) Б) проблемно-пошукові (методи самостійної роботи, на усні методи навчання). 2. Методи стимулювання навчальної діяльності: А) методи формування пізнавального інтересу Б) аналіз життєвих ситуацій В) ділові та рольові ігри Г) групова дискусія 3. Методи контролю і самоконтролю: А) методи усного контролю Б) методи письмового контролю В) методи самоконтролю.
Спеціальність 053 Психологія («Практична психологія»; «Психологія розвитку особистості»)	Загальна кількість годин – 90		
Освітній рівень Бакалавр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
	Лекції:		
Нормативна	22 год.	6 год.	
	Семінарські заняття:		
	8 год.	4 год.	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом II-й	Лабораторні заняття:		
	10 год.		
Семестр IV	Індивідуальна робота:		
	Самостійна робота:		
	54 год.	80 год.	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 - самостійна робота			Форма підсумкового контролю Залік
	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
Мова навчання – українська мова	36% / 64%	9% / 81%	

Предмет вивчення навчальної дисципліни: методологія та методи психологічних досліджень.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна зв'язана з загальною психологією, віковою психологією, психодіагностикою, експериментальною психологією.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: озброїти студентів - майбутніх практикуючих психологів знаннями основ методології та рівнів наукового дослідження, методологічних принципів дослідження, теоретичних та емпіричних методів, які застосовуються у процесі здійснення психологічного дослідження.

Завдання курсу є засвоєння студентами основних понять дисципліни: методологія, методи, прийоми, принципи здійснення наукового дослідження, гіпотеза дослідження, методика здійснення дослідження, рівні розвитку психічного явища, його критерії та показники, основні етапи проведення дослідження, якісний та кількісний аналіз результатів дослідження. Сприяти формуванню у студентів інтересу до здійснення дослідницької роботи, активізації їх творчої активності та підготовці до проходження студентами різних видів психологічної практики.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
	<p>ПРН4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.</p> <p>ПРН6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження</p> <p>ПРН7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки</p>	<p>ФК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 години.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна(вечірня) форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	Семінарські	Лабораторні	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	СРС
Модуль 1. Методологія науки, її функції та принципи психологічного дослідження											
1.	Тема 1. Методологія, її рівні та методи психологічного дослідження	4	2	2		6	1	1			9
2.	Тема 2. Методологічні принципи психологічного дослідження	6	2	4		8	1	1			9
Разом за змістовим		10	4	6		14	2	2			18

	модулем 1										
Модуль 2. Емпіричні методи дослідження											
3.	Тема 1. Метод спостереження, його види, організація та методика його здійснення	6	4	2		7	1	1			9
4.	Тема 2. Метод експерименту, його види та методика організації	6	4		2	7	1	1			9
5.	Тема 3. Соціологічні методи в дослідженнях проблем психології	6	4		2	7	1	1			9
6.	Тема 4. Діагностичні методи дослідження	4	2		2	7	2	1	1		9
7.	Тема 5. Малюнок як метод діагностики (на прикладі малюнку сім'ї)	4	2		2	6	1		1		9
8.	Тема 6. Робота над літературними джерелами як теоретичний метод дослідження. Структура студентської наукової роботи.	4	2		2	6	1		1		9
	Разом за змістовим модулем 2	30	18	2	10	40	8	4	4		62
Разом:		40	22	8	10	54	10	6	4		80

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
1	Модуль I. Методологія науки, її функції та принципи психологічного дослідження		
1.1	<i>Тема 1. Методологія, її рівні та методи психологічного дослідження</i> Поняття методології у сучасній науці. Значення методології для психології. Рівні методології. Основні функції методології. Поняття про методи і методики психолого-педагогічного дослідження. Класифікація методів наукового дослідження. Типологія методів у психології. Критерії правильності вибору методу дослідження.	10	2

	Особистісний, діяльнісний та системний підходи як методологічна основа психолого-педагогічного дослідження у вітчизняній психології та педагогіці. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 10, 13, 19</i>		
1.2	<i>Тема 2. Методологічні принципи психологічного дослідження</i> Принцип детермінізму, його характеристика. Принцип історизму. Принцип єдності свідомості і діяльності. Принцип розвитку (за С.Л. Рубінштейном, Г.С. Костюком). Принцип об'єктивності вивчення психічних явищ. Принцип єдності біологічного і соціального. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 10, 13, 19, 20, 23, 26</i>	10	2
2	Модуль 2. Емпіричні методи дослідження		
2.1	<i>Тема 1. Метод спостереження, його види, організація та методика його здійснення</i> Загальна характеристика методу спостереження. Предмет спостереження у наукових дослідженнях психології і педагогіки. Види спостереження: безпосереднє, опосередковане, відкрите, закрите, безперервне, перервне (дискретне), закінчене, незакінчене, спостереження-пошук, монографічне спостереження, самоспостереження, їх психологічні характеристики. Переваги та недоліки методу спостереження. Методика організації наукового спостереження. Вимоги до організації наукового спостереження. Аналіз взаємодії як різновид методу спостереження. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 5, 9, 15, 24.</i>	12	4
2.2	<i>Тема 2. Метод експерименту, його види та методика організації</i> Історія становлення експериментального методу. Специфіка використання методу експерименту в дослідженнях психології навчання та дослідженнях проблем психології виховання. Функції методу експерименту (вияв фактів, перевірка гіпотези, встановлення причинно-наслідкових зв'язків між елементами впливу та його результатами). Основні види експерименту та їх характеристика. Лабораторний експеримент: історія виникнення, область використання, його переваги та недоліки. Природний експеримент та його різновиди (констатувальний, формувальний). Основні етапи проведення експерименту. <i>Рекомендовані інформаційні джерела : 5, 11, 19, 22, 25.</i>	12	4
2.3	<i>Тема 3. Соціологічні методи в дослідженнях проблем психології</i> Метод інтерв'ю, його види (стандартизоване, нестандартизоване, напівстандартизоване), переваги та недоліки кожного з них. Анкета та її види. Запитання анкети (відкриті, закриті, напівзакриті). Побудова (структура) анкети. Основні правила побудови анкети. Бесіда та правила її проведення. Методика експертних оцінок (рейтинг), її суть. Переваги та недоліки методу рейтингу. Типові помилки компетентних суддів. Вимоги до компетентних суддів. Психолого-педагогічний консиліум як різновид методу рейтингу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела : 1, 2, 5, 8.</i>	12	4

2.4	<p><i>Тема 4. Діагностичні методи дослідження</i></p> <p>Історія розвитку діагностичних методів дослідження. Групи діагностичних методів (тести, проєктивні процедури, контент-аналіз). Малюнкові методики як головні проєктивні процедури. Характеристика різних видів тестів (здібностей, успішності або досягнень, тести особистості).</p> <p>Різні підходи до трактування поняття інтелект (здібність до навчання, здібність оперувати абстрактними поняттями, здібність швидко адаптуватись до нових умов) та методів його діагностики.</p> <p>Форми психологічного тестування – індивідуальні тести, групові, усні і письмові, бланкові, предметні, апаратурні, комп'ютерні, вербальні, невербальні, тести лабіринти. Соціометричний тест.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 3, 4, 8, 12, 14, 15, 16, 18</i></p>	11	2
2.5	<p><i>Тема 5. Малюнок як метод діагностики (на прикладі малюнка сім'ї)</i></p> <p>Методологічний принцип єдності свідомості й діяльності як основа методу вивчення продуктів діяльності людини. Малюнок сім'ї як проєктивний метод дослідження. Лінії аналізу малюнка сім'ї. Аналіз структури малюнка сім'ї. Аналіз особливостей намальованих фігур. Аналіз процесу малювання. Методика діагностичної процедури «малюнок сім'ї».</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 4, 6, 7, 12.</i></p>	7	2
2.6	<p><i>Тема 6. Робота над літературними джерелами як теоретичний метод дослідження Структура студентської наукової роботи.</i></p> <p>Робота над літературними джерелами - обов'язкова складова частина дослідницької діяльності. Пошук необхідної літератури і попереднє ознайомлення з нею. Види каталогів: алфавітний, систематизований, предметний. Створення власного бібліографічного фонду (картотек). Вивчення літератури. Форми фіксації прочитаного: анотація, план, виписки, тези, конспектування. Систематизація і використання літературного матеріалу в процесі дослідження. Реферат, рецензія та огляд літератури як засоби систематизації літературного матеріалу.</p> <p>Структура студентської наукової роботи. Вибір теми дослідження. Визначення мети, об'єкта, предмета, завдань дослідження. Формулювання гіпотези дослідження. Вибір методів дослідження. Теоретична та експериментальна частина дослідження. Аналіз результатів дослідження (якісний та кількісний). Висновки дослідження, їх узгодження із його завданнями. Оформлення дипломної роботи (тексту, літературних джерел).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела : 2, 13, 19, 25, 32, 33, 34.</i></p>	8	2

4.2. Плани семінарських та лабораторних занять

Модуль I. Методологія науки, її функції та принципи психологічного дослідження

Тема 1. Методологія, її рівні та методи психологічного дослідження.

1. Поняття про методологію наукового дослідження.
2. Поняття про методологію, методи і методики психолого-педагогічного дослідження.

3. Класифікація методів наукового дослідження.
4. Типологія методів у психології.
5. Критерії правильності вибору методу дослідження. Особистісний, діяльнісний та системний підходи як методологічна основа психолого-педагогічного дослідження.

Рекомендовані інформаційні джерела : 2, 10, 13, 19

Тема 2. Методологічні принципи психологічного дослідження

1. Поняття про принципи психологічного дослідження.
2. Принцип детермінізму, його характеристика.
3. Принцип історизму.
4. Принцип єдності свідомості і діяльності.
5. Принцип розвитку.
6. Принцип об'єктивності вивчення психічних явищ.
7. Принцип єдності біологічного і соціального.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 10, 13, 19, 20, 23, 26, 27, 28, 29.

Тема 2 (продовження). Методологічні підходи у науковій психології

1. Критерії правильності вибору методу дослідження.
2. Особистісний, діяльнісний та системний підходи як методологічна основа психолого-педагогічного дослідження. Характеристика кожного підходу.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 10, 13, 19, 20, 23, 26, 27, 28, 29

Модульний контроль 1

1. Виконання модульного тесту.
2. Захист теоретичного завдання.

Модуль 2. Емпіричні методи дослідження

Тема 1. Метод спостереження, його види, організація та методика його здійснення

1. Загальна характеристика методу спостереження, предмет спостереження
2. Характеристика видів спостереження.
4. Які Ви можете назвати переваги та недоліки методу спостереження.
5. Вимоги до організації та методика проведення наукового спостереження.
6. Аналіз взаємодії як різновид методу спостереження.

Рекомендовані інформаційні джерела: 5, 9, 15, 24.

Тема 2. Метод експерименту, його види та методика організації

1. Дайте характеристику експериментального методу, історія його виникнення.
2. Особливості використання методу експерименту в дослідженнях психології, його цінність для науки.
3. Перечисліть функції методу експерименту.
4. Основні види експерименту та їх характеристика(лабораторний та природний лише назвати, не розкривати).
5. Лабораторний експеримент: історія виникнення, область використання, його переваги та недоліки.

6. Природний експеримент та його різновиди (констатувальний, формувальний).
7. Основні етапи проведення експерименту.

Рекомендовані інформаційні джерела : 5, 11, 19, 22, 25.

Тема 3. Соціологічні методи в дослідженнях проблем психології

1. Метод інтерв'ю, його види, переваги та недоліки кожного з них.
2. Анкета та її види. Запитання анкети.
3. Побудова анкети (структура). Основні правила побудови анкети.
4. Бесіда та правила її проведення.
5. Методика експертних оцінок (рейтинг), її суть. Переваги та недоліки методу рейтингу.
6. Вимоги до компетентних суддів.
7. Типові помилки компетентних суддів.
8. Творче завдання – скласти анкету.

Рекомендовані інформаційні джерела : 1, 2, 5, 8.

Тема 4. Діагностичні методи дослідження

1. Історія розвитку діагностичних методів дослідження.
2. Групи діагностичних методів (тести, прожективні процедури, контент-аналіз).(3 особи)
3. Характеристика різних видів тестів (інтелекту, здібностей, успішності або досягнень, тести особистості).
4. Соціометричний тест.
5. Творче завдання - підготувати блок методик для вивчення:
  - інтелектуального рівня розвитку:
    - дошкільника
    - підлітка
    - студента/ дорослої людини
  - особистісних якостей:
    - дошкільника
    - підлітка
    - студента/ дорослої людини
  - групових відношень (визначення лідерів, «зірок» і т.п.).

Тобто, кожен обирає собі одну з тем (все буде в порядку, якщо будуть дублюватись теми), і підбирає 5 методик (тести, анкети і т.п.) для вивчення обраної теми. Лише підібрати, не проводити. Оформити письмово (від руки або друковано) – обрані методики представити з матеріалами, ключами, інструкціями.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 3, 4, 8, 12, 14, 15, 16, 18

Тема 5. Проективні методи дослідження

1. Загальна характеристика проєктивних методів дослідження.
2. Переваги і недоліки проєктивних методик.
3. Охарактеризуйте наступні методики: методики структурування, методики конструювання, методики інтерпретації, методики доповнення, методики катарсису, методики імпресії, графічні методики. (довільна кількість людей).
4. Малюнок сім'ї як проєктивний метод дослідження. Лінії аналізу малюнка сім'ї. Аналіз структури малюнка сім'ї. Аналіз особливостей намальованих фігур. Аналіз процесу малювання. Методика діагностичної процедури «малюнок сім'ї».

5. Опишіть одну з проєктивних методик(мета проведення, особливості проведення, інформацію, що надає).

Рекомендовані інформаційні джерела : 4, 6, 7, 12.

Тема 6. Робота над літературними джерелами як теоретичний метод дослідження

1. Пошук необхідної літератури і попереднє ознайомлення з нею. Види каталогів: алфавітний, систематизований, предметний.
2. Форми фіксації прочитаного: анотація, план, виписки, тези, конспектування.
3. Реферат, рецензія та огляд літератури як засоби систематизації літературного матеріалу.
4. Структура студентської наукової роботи, вибір теми дослідження, визначення об'єкта, предмета, завдань дослідження, формулювання гіпотези дослідження. Оформлення дипломної роботи (тексту, літературних джерел).
5. Загальне завдання: на обрану тему підібрати наукову статтю і законспектувати її.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 13, 19, 25, 32, 33, 34.

4.3. Організація самостійної роботи студентів

1. Розробка схеми спостереження за обраним об'єктом.
2. Розробка блоку методик для вивчення обраної теми.
3. Можливості користування алфавітним та електронним каталогами під час відвідування бібліотеки.
4. Аналіз літературних джерел з теми дослідження та написання конспектів.
5. Застосування діагностичних методів у психологічному дослідженні.
6. Написання рефератів.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю. Орієнтовна тести

1. Які із визначень методології є правильними? Методологія - це:

- а) вчення про методи пізнання та перетворення дійсності;
- б) спосіб організації наукового дослідження;
- в) певна система методів і прийомів дослідження, які застосовуються у будь-якій науці;
- г) наука про найбільш загальні принципи пізнання і перетворення об'єктивної дійсності.

2. В якому із визначень йдеться про часткову або спеціальну методологію?

- а) сукупність методологічних принципів, які використовуються лише в певній галузі знань або в певній науці;
- б) сукупність конкретних методичних прийомів дослідження у певній науці
- в) загальний філософський підхід, який приймається дослідником для вирішення завдань дослідження

3. Метод, який виконує методологічну функцію у всіх науках це:

- а) загальнонауковий метод;
- б) діалектичний метод;
- в) конкретно-науковий метод.

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
----------------	--	---------------------------------	--------

Робота на семінарському (лабораторному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	10	8	80
Модульна контрольна робота	10	2	20
Залік			
максимальна кількість балів 100			

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Питання до заліку

1. Поняття “методологія”.
2. Рівні методології, їх характеристика.
3. Поняття метод, його визначення та характеристика.
4. Класифікація методів наукового психолого-педагогічного дослідження.
5. Діалектичний метод та вимоги до нього.
6. Критерії правильного вибору методу дослідження.
7. Принципи психологічного дослідження.
8. Принцип детермінізму.
9. Принцип єдності свідомості і діяльності.
10. Принцип історизму.
11. Принцип розвитку.
12. Принцип єдності біологічного і соціального.
13. Діяльнісний, системний та особистісний підходи як методологічна основа психологічного дослідження.
14. Спостереження, його предмет у психології і педагогіці.
15. Види спостереження.
16. Безпосереднє і опосередковане спостереження.
17. Відкрите і закрите спостереження.
18. Закінчене і незакінчене спостереження.
19. Самоспостереження, його особливості.
20. Вимоги до організації спостереження.
21. Методика організації спостереження.
22. Аналіз взаємодії як різновид спостереження.
23. Метод експерименту.
24. Специфіка використання методу спостереження у дослідженнях проблем психології навчання та виховання.
25. Види експерименту: лабораторний та природний.
26. Види природного експерименту (констатуючий та формуючий).
27. Етапи проведення експерименту.
28. Історія розвитку діагностичних методів.
29. Діагностичні методи та їх групи.
30. Види тестів, їх характеристика.
31. Тести інтелекту.
32. Тести здібностей.
33. Тести успішності або досягнень.
34. Тести особистості.

35. Малюнок як метод діагностики.
36. Соціометричний тест.
37. Метод інтерв'ю, його види, переваги та недоліки кожного з них.
38. Анкета та її види.
39. Правила побудови анкети.
40. Запитання анкети, їх види.
41. Бесіда та правила її проведення.
42. Методика експертних оцінок (рейтинг).
43. Типові помилки компетентних суддів.
44. Вимоги до компетентних суддів.
45. Педагогічний консиліум як різновид методу рейтингу.
46. Структура студентської наукової роботи.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

1. Грамотність використання термінологічного апарату.
2. Логічність викладу матеріалу.
3. Обізнаність з науковою літературою по темі.
4. Повнота висвітлення матеріалу у виступі.
5. Творчі здібності до розкриття теми, висвітлення проблеми при виконанні практичних завдань.

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Базова

1. Анастаси А., Урбина С. Психологическое тестирование, Пер. с англ. СПб, 2001. 688 с.
2. Бочелюк В.Й., Бочелюк В.В. Методика та організація наукових досліджень із психології: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 360 с
3. Бурлачук Л. Ф. Психодіагностика: Учебник для вузов. СПб.: Питер, 2006. 351 с
4. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психологической диагностике. СПб: Питер, 2002.
5. Бушуєва Т.В. Проведення психодіагностичного обстеження: Посібник для студентів. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. 94 с.
6. Гуткина Н.И. Психологическая готовность к школе. М.: Академический Проект, 2000. 3-е изд., перераб. и доп. 184 с.
7. Дилео Дж. Детский рисунок: диагностика. и интерпретация. М.: Апрель Пресс. ЭКСМО-Пресс), 2001. 272 с.
8. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностики. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 406 с.
9. Корольчук М.С., Осьодло В.І. Психодіагностика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. За заг. ред. М.С. Корольчука. К.: Ельга: Ніка-Центр, 2007. 400 с.
10. Лубовский Д.В. Введение в методологические основы психологии. Серия: Библиотека студента. М.: Издательства: МОДЭК, МПСИ, 2007, 224 с
11. Максименко С.Д. Генетическая психология. Москва-Киев, 2000
12. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. 464 с.
13. Образцов П.И. Методы и методология психолого-педагогического исследования. СПб. 2004.
14. Общая психодиагностика // Под ред. А.А. Бодалева, В.В. Столина. СПб.: Речь, 2002. 440 с.

15. Практикум з психодіагностики: Пізнавальні процеси. Посібник для студентів педагогічних факультетів і практичних психологів. Укладач П.Є. Мармазинська, О.С. Тарновська. Чернівці: Рута, 2000. 111 с.
16. Психологическая диагностика / под ред. М.К. Акимовой, К.М. Гуревича. СПб, 2005. 652 с.
17. Сидоренко Е.В. Методи математической обработки в психологи. СПб, 2003.
18. Терлецька Л.Г. Основи психодіагностики: Навчальний посібник. К.: Главник, 2006. 144 с.
19. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 206 с.

Допоміжна

20. Балл Г. А. "Психология" методології: радиогуманистический взгляд *Вопросы психологии*. 2011. № 2. С. 3–13.
21. Берулава Г. А. Методологія сучасної психології. М.: Изд-во МПСИ, МОДЭК, 2009.
22. Бурлакова Н. С. Патопсихологический эксперимент: методологія и перспективы. *Вопросы психологии*. 2014. № 3. С. 3–13.
23. Василюк Ф. Е. Методологический анализ в психологии. М.: МГППУ; Смысл, 2003. 240 с.
24. Винославська О. В. Емпіричні методи психології. *Практична психологія та соціальна робота*. 2005. № 5. С. 1–7.
25. Кісарчук З. Г. Методологія і методи практичної психології. *Практична психологія та соціальна робота*. 2002. № 2. С. 53–57; № 3. С. 29–34; № 4. С.61–64.
26. Корольчук М. С., Трофімов Ю. Л. Методологічні та теоретичні проблеми психології. К.: Ніка-Центр, 2008.
27. Рибалка В. В. Методологічні питання наукової психології (досвід особистісно центрованої систематизації категоріально-поняттєвого апарату): навч.-метод. посіб. АПН України; Ін-т педагогіки і психології професійної освіти. К.: Ніка-Центр, 2003. 204 с.
28. Степанов О. М. Методологічні і теоретичні проблеми психології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Освіти. Тернопіль: ТПНУ, 2007. 74 с.
29. Татенко В. О. Методологічні проблеми сучасної психології. *Педагогіка і психологія. Вісн. Академії педагогічних наук України*. 2012. № 1 (74). С. 14–21.
30. Шмелев А.Г. Психодіагностика личностных черт. СПб.: Речь, 2002. 480 с.

Електронні ресурси

31. Бочелюк В. Й., Бочелюк В. В. Методика та організація наукових досліджень із психології : Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2008. 360 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : <https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fpadabum.com%2Fх.php%3Fid%3D88773&name=x.php%3Fid%3D88773&lang=uk&c=5765b453eea2>
32. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник. К. : Кондор, 2003. 192 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://www.twirpx.com/file/121707/>
33. Основи методології та організації наукових досліджень : Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с. [Електронний ресурс] Режим доступу: https://docviewer.yandex.ua/?url=http%3A%2F%2Fshron.chtyvo.org.ua%2FKonverskyi_A_natolii%2FOsnovy_metodolohii_ta_orhanizatsii_naukovykh_doslidzhen.pdf&name=Osnovy_metodolohii_ta_orhanizatsii_naukovykh_doslidzhen.pdf&lang=uk&c=5765b6449220

34. Основи наукових досліджень : науково-допоміжний бібліографічний покажчик / Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Наукова бібліотека ; укладачі: І. О. Железняк, В. В. Косенко ; ред. В. В. Косенко ; передмова В. В. Косенко. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2014. 284 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : http://library.sspu.sumy.ua/biblioteka/bibliografichni_pokazhchyky/2014/1_g.pdf
35. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукових досліджень. Підручник. К. : Знання, 2005. 309 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : <http://toloka.to/t39664>
36. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 206 с. [Електронний ресурс] Режим доступу : https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/metod_psih_dosl.pdf

VII. Доповнення та зміни, внесені до робочої програми в 20../20.. н.р.¹

---

¹ Доповнення та зміни до робочої" програми додаються на окремому аркуші, затверджуються на засіданні кафедри на початку навчального року.

Семінарські	Методологія, її рівні та методи психологічного дослідження	Методологія, її рівні та методи психологічного дослідження	Методологічні принципи психологічного дослідження	Методологічні принципи психологічного дослідження	Методологічні принципи психологічного дослідження (продовження)	Методологічні принципи психологічного дослідження (продовження)	Метод спостереження, його види, організація та методика його здійснення	Метод спостереження, його види, організація та методика його здійснення							
Модулі															
Дати															
Лабораторні	Метод експерименту, його види та методика організації	Соціологічні методи в дослідженнях проблем психології	Діагностичні методи дослідження	Метод експерименту, його види та методика організації	Проективні методи психологічного дослідження	Робота над літературними джерелами як теоретичний метод дослідження. Структура студентської наукової роботи	Соціологічні методи в дослідженнях проблем психології	Діагностичні методи дослідження	Проективні методи психологічного дослідження	Робота над літературними джерелами як теоретичний метод дослідження. Структура студентської наукової роботи					
Самостійна робота															
Підсумковий контроль	Залік														